

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény

Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése, ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetők elfogadhatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H. Dukes M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünben: Stern M.

NYilvántérkét 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Csáktornya költségvetése.

Csáktornya városának az 1896-ik évről összeállított költségvetése a f. hó 3-án tartott képviselő-testületi gyűlésen történt előterjesztés után szabályszerűen letárgyaltván, megerősítés végett megteszi útját a vármegegyei törvényhatósághoz, hogy az által szankcionáltván, a jövő évben életbe lépjen.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy azt itt lapunkban publikálhassuk, közöljük is egész terjedelmében, hogy a város kiadásairól és bevételeiről mindenkinek teljes áttekinthetése legyen.

A város költségvetése a következő:

I. Bevételek.

1. Pénztári maradvány az 1895. évről	866 ⁶⁰ / ₂	
2. Házbér az 1. sz. ház után	321—	
3. Házbér a 2. számú ház után	675—	996—
4. A Hattyu vendéglő eladásából Friedl J.-nál lévő 18000 frtnak 6% kamatja	1080—	
5. A Csáktornyai Takarékpénztárnál elhelyezett, a Hattyu vendéglő eladásából eredt 10000 forint után járó 4 1/2 %-os kamat	450—	
6. Haszonbér a piaci helypénz szedése után	4084—	
Adómegettérítés	551 ⁵⁵	
Utadó	40 ⁹¹	
Megyei pótdadók	49—	
7. Haszonbér a Buzás és Zrínyi-külvárosi szántóföldek után	857—	
8. Haszonbér vadászati jog után	20—	
9. Haszonbér a dráva-szl.-mihályi szántóföld után	6 ⁷⁰	
10. Haszonbér a Zrínyi-külvárosi legelő-részletek után	41 ³⁶	5650 ⁴²
11. Regália költvény kamatai	11002 ⁴⁸	
12. Államadóssági ezer forintos költvény kamatai	42—	11044 ⁴⁸
13. Toloncz - költség megtérítése	600—	
14. Adóbehajtási illeték	70—	
Átvitel:	20757⁵⁰/₂	

15. Marhalevelek átiratási díjából	50—	
16. Tenyészvikák eladásából	300—	
17. Községi közmunka-váltásból	700—	
18. Legelő-pótlékból	600—	
19. Marhavágatási díjakból	1600—	
20. Italméresi és fogyasztási adó fejében	19000—	
21. Különféle bevételek	400—	
22. Rendkívüli bevételek	1000—	
23. Polgári leányiskola utáni házbér	600—	
24. Az italméresi és fogyasztási illeték utáni járulék	500—	
Összesen	45507⁵⁰/₂	

II. Kiadások:

1. Városbíró fizetése	400—	
2. Városbíró-helyettes	100—	
3. Városi jegyző	600—	
4. Városi pénztáros	400—	
5. Városi közgyám	200—	
6. Városi orvos	200—	
7. Városi őrnök	400—	
8. Városi őrnök	400—	
9. Végrehajtó - őrnök lakásbére	100—	
10. Városi állatorvos fizetése	200—	
11. Városi kántor fizetése	300—	
12. Temető-gondnok fizetése	60—	
13. Vásári biztos fizetése	30—	
14. Vásári bizottság díjazása	48—	3438—
15. Városi őrmester fizetése	300—	
16. Öt városi rendőr fizetése	1000—	
17. A rendőrök lakásbére	300—	
18. A rendőrök ruházata	360—	1960—
19. Szülésznő fizetése	60—	
20. Éjjeli őrök fizetése	240—	
21. A csöszök fizetése (fizetés 140 frt; csizma 20 frt)	160—	
Átvitel:	460—	5398—

22. Utkarparók fizetése (fizetés 450 frt. csizma 15 frt)	465—	
23. Kocsis fizetése	240—	
24. Közvágóhídi szolgálata fizetése	120—	1285—
25. Városi kivilágítás	2500—	
26. A községi iroda, jegyzői, őrmesteri és rendőri szoba kivilágítása	180—	
27. A laktanyánál 2 új izzólámpás után	64—	
28. A 2 lámpás föl-szerelése	43 ⁸⁰	2787 ⁸⁰
29. Toronyóra föl-huzása	45—	
30. Tűzkár biztosítás	20 ⁵⁰	
31. Kilenczórai harangozás	20—	
32. A szegények segélyezése	1200—	
33. A szegények házához fűtésre	100—	
34. Tűzoltó-egyletnek	120—	
35. Szépitő-Egyesületnek	600—	2020—
36. Épületek fűntartása	1000—	
37. Kéményseprő fizetése	60—	
38. Irodai átalányra	300—	
39. Állami adókra	1545 ⁶⁰	
40. Megyei pótdadók	90—	
41. Utadóra	89 ³⁴	
42. Italméresi és fogyasztási adó címén	19000—	
43. Adóbehajtási költség	50—	
44. Egyenértéki illeték	449 ⁴⁰	21224 ³⁴
45. Toloncz-költségre	600—	
46. Tanítói nyugdíjra	96—	
47. Erdészeti alapra	19 ⁰⁴	
48. Jegyzői nyugdíjra	30—	
49. Kórház-alapra	300—	445 ⁰⁴
50. Képezde fölépítésének törlesztésére	1000—	
51. 50 ezer forintos kölcsön törlesztésére	2896 ¹⁰	3896 ¹⁰
52. Utak, hidak és csatornák javítására	1000—	
53. Állami utszakasz átkelési költség	11 ⁷⁹	1011 ⁷⁹
54. Kavics termelésre	50—	
55. Tenyészvikák bevásárlására	300—	
56. Iskolák fűntartása	8618 ²²	
57. Különfélékre	2596—	
Összesen	51777⁷⁹	

III. Mérleg.

Szükséglet	51777-79
Födözet	45507-50
födözetlen	6270-28 ^{1/2} .

A hiányt, a hogy már multkor megemlítettük, a 27410-09 frtot kitevő állami egyenes adó után kivetendő 23%-os pótdóval fogja a város előjárósága födözni.

A kaszárnya bajai.

Folyó évi okt 11-én 3507. sz. a megkeresés érkezett a helybeli 5-ik uhlanus-ezred följelentése kapcsán a zágrábi hadtest-parancsnokságtól, melyben a város előjáróságánál panaszt emel, hogy a kaszárnya talaja annyira átázott, hogy sem kocsik nem közlekedhetnek azon, sem az ujonczok kioktatása nem foganatosítható rajta. Hivatkozva arra, hogy a szept. 21-én fölvett jegyzőkönyv szerint köteles lett volna a város a legrövidebb idő alatt a hiányokat pótolni, de mert ezt nem tette, felszólítja a várost, hogy az intézkedéseket a legrövidebb idő alatt teljesítse, mert különben a laktanya után járó fizetések be lesznek szüntetve.

A városi építészeti-bizottság okt. 8-án gyűlést tartott, melyből kifolyólag Hirschl Edét fölhívja, hogy a fölhívásnak mint építési vállalkozó eleget tegyen. Hirschl azonban nem tett semmit, miért a katonai térparancsnokság újból sürgeti az ügyet. Erre a laktanya-bizottság, miután időközben többször sürgette az intézkedést, de hasztalanul — november 17-én gyűlést tart s kiküldi a maga kebeléből Morandini Bálintot és Pruszát Alajost, hogy a szükséges munkálatokat vállalkozó terhére foganatosítsák s ebből kifolyólag arra is fölhatalmazza a bizottságot, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank által a vállalkozó terhére 10 ezer forintot utalhasson ki, melyből a költségek födözetel nyerjenek.

Miután erről vállalkozó is értesült, hogy az 1000 frtot megmentse, a nagykanizsai kir. törvényszékhez beadványt intézett, kérvén

a fölsorolt hiányok konstatálására bírói szemlének elrendelését.

A kir. törvényszék Kovách Károly kir. törvényszéki bíró küldötte ki e czélből s nov. 25-ét tüzte ki a szemle foganatosítására. Szakértőkül Ploszer Ignác és Koch Ede nagykanizsai s Lányi Kálmán zalaegegerségi építész-mérnököket küldötte ki.

A bizottság, melynek tagjai fentiek kivül a vállalkozó részéről Eperjessy Sándor nagykanizsai ügyvéd, a város részéről annak képviselőtében Vrancsics Károly városbíró, Hájós Ferencz dr. ügyvéd, Morandini Bálint, Pruszát Alajos és Ziegler Kálmán voltak — nov. 25-én reggeli 9 órakor a helyszínen csakugyan meg is jelent.

Tüzetes vizsgálat után konstatálták, hogy vállalkozó a talaj-egyengetéseket általánosságban teljesítette ugyan, a hogy azok szerződésszerűleg konstatálva vannak; de mert mégis vannak egyes helyeken vizállások, melyekről a víz le nem folyhatik, mert a téglával burkolt föleresztők kellő mennyiségben elhelyezve nincsenek, s mert az egyes vizállások és vízlevezető árkok a megfelelő lejtővel összekötve nincsenek s mivel végül e vizállások jelenleg sincsenek kellőleg feltölve: a bizottság a panasz alapposságát a talaj nedvességére nézve beigazolvatta. Valamint a peczegődröket sem találta kifogástalanoknak, mert azok kivetele sem jóságukra, sem alakjukra, sem köb-tartalmukra nézve meg nem felel. Nemcsak, hogy az előirt 7-85 köbméternél kisebbek, de behurkolatásuk sem történt a követelményeknek megfelelőleg, mert konstatálták, hogy a godrók nem portlandi, hanem román-czementtel láttattak el, minek következtében vízathadlanságuk nagyon fogyatékos, mit az azokban összefolyt víz is bizonyít, mely a betonrétegen befolyhatott.

A bizottság véleménye, hogy a talaj kavicssal egyenletesen feltöltendő, a peczegődrök meg portlandi mésszszel látandók el.

Ez a története főbb vonásokban a meg-ejtett bírói szemlének. A többi a kir. tör-

vényszéknek a dolga, mely ez ügyben ítéletet van hivata hozni.

Az egészéből látszik, hogy a kaszárnya fölépítése, mely a városnak oly tetemes áldozatába került, nem a leglelkiesmeretesebben történt meg. Ezért nem árt a szigorú eljárás, mert elejét veszi legalább a jövőre nézve a kellemetlenségeknek!

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Hivatalos látogatás.** Gernya László m. kir. pénzügyi igazgató a mult héten Csáktornay időzött, a hol a helybeli m. kir. adóhivatalt megvizsgálta.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Pastinszky József csáktornyai áll. polg. fiúiskolai segédtanítót, Bencsák Sztana csáktornyai áll. polgári leányiskolai segédtanítót, s Urhegyi János alsó-lendvai áll. polgári fiúiskolai segédtanítót, ugyanazon iskolához a X-ik fizetési osztályba rendes tanárokká, illetve tanítónóvé nevezte ki.

— **A vármegye állandó választmánya** jövő pénteken, december hó 4-én, a főispán elnökléte alatt az uj megyeház gyűléstermében délelőtt 9^{1/2} órakor gyűlést tart, melyen a december 14-iki közgyűlés tárgysorozatát fogják megállapítani.

— **Kitüntetés.** Mult számunkban említettük, hogy az ezredéves kiállításán résztvett kiállítók közül vidékünkéről kik részesültek kitüntetésben. Pótlólag megemlíjük még, hogy Festetics Jenő gróf is a kiállítási érmet kapta az állati termékek csoportjában kiállított fejében a jó minőségért; a közoktatásügyi csoportjában meg Németh Mihály alsó-lendvai polgári iskolai rajztanár elismerő oklevelet nyert helyes módszerért.

— **Választási bankett.** Folyó hó 14-én a perlaki intelligencia a Wlassics-párt győzelmét ünnepelte meg, mely alkalommal mintegy 26-an jöttek össze társas vacsorára. Felköszöntőt mondott Horváth járásbíró dr. Wlassics Gyulára mint a kabinet kiváló

T Á R C Z A .

A láng, a melyre nem vigyázunk.

Irtá: Sziklay János.

Gyéres Lenczi hadnagy volt a vadászoknál. Komoly, melancholikus fiatal ember. Nem rontotta a társaságokat, nem vonult el a mulatságok elől; de nem hallotta soha senki tréfáldozni, nem látta senki sem korhelykedni, nem olvasták soha sem nevét a katonatisztek báljainak rendezői közt. Megtette kötelességét, járt társáival a vendéglőbe meg a kávéházba, udvarolt egyik-másik szép kisasszonynak; de sehová sem tolakodott vezérnek. Kaptafára szabott rendes mindennapi embernek látszott, a ki él, mert a világra jött, a kiből lesz idővel kapitány, aztán nyugdíjba megy és élni fog méla egyformaságban valami kis városban, mint sok más aglegény, a kinek élete sorát a hivatal órája igazítja.

Annál meglepőbb újság volt ismerőseinek, hogy lemondott rangjáról és rögtön elutazott. Nem bucsuzott el senkitől sem. Egy pár leányos anya hálatlanságnak vette azt. Mikor annyiszor látták szivesen házuknál.

Rebesgették, hogy bizonyos adósságok miatt kellett otthagynia állását. De hát hogy történhetett az? Senki sincs a városban, a kinek tartoznék. Lump nem volt; nem látták soha sem dorbézolni, kártyát is csupán családi körben vett a kezébe. A tekeasztalnál is ő verte meg partnereit.

S mégis adósság szegte nyakát. Egy igen kicsi adósság. Tartozott néhány forinttal az őrmesternek. Akkor kérte, mikor egy majálisra ígérkezett azoknak a mamáknak, a kik hébe-hóba oszonnára hívták. Viszonoznia kellett jóságukat azzal, hogy

megtáncoltassa leányaikat. Szegény fiu létére nem remélhetett örökséget, vältóra nem irta a nevét elvből, pénz nélkül meg nem mehetett a mulatságra, a manipuláns őrmester, a kitől rendesen elfogadták a suttomba csuszátot bankókat a többi tiszturak s a czulag érkezésekor, megfölvöve csuszatták vissza, neki s felajánlotta szolgálatát, mikor kitapogatta, hogy érdekében lenne a majálisra menni. A pénzt nem tudta visszaadni, a tisztikar megtudta valahogy (mert van jószándéku indiskréció is) nem volt más menekése, mint a lemondás. Így tanácsolta a becsületbíróság.

A kis város csak annyit tudott, hogy ez történt. Hogy neveltséges kis ősszeg az egész, nem sejtették. Meg voltak győződve, hogy valami más városban rengeteg sok és csunya adósságot kellett csinálnia, mert hiszen több tisztnek is vannak adósságai, nagyok, macacsok, veszedelmesek és azoknak nem görbül meg egyetlen hajukszála sem.

Most már tudják, miért volt olyan komoly, melancholikus. Azok a roppant adósságok nehezdedtek a fejére.

A tisztét vesztett hadnagy folyamodott a vasut-hoz. Elhelyezték egy kis állomásra, a hegyek, az oláhok közé.

Az állomáson még két kaputos ember volt kivüle. Egy iszákos tisztársa, a ki szolgálat után sietett a pálinkabizós falusi csapszékbe s ha otthon volt, aludt, a mig a szolgálól föl nem rázta, hogy vegye át a turt.

Ezzel nem barátkozhatott. Szerencsére nem is igen kellett vele igen gyakran találkoznia. Egymást váltották föl a szolgálatban.

A másik az állomásfőnök volt. Ezzel néhanéha elsétált a szomszédialuba, mely egy órányira

feküdt az állomástól, a hegynyergen túl. A falun országot vezetett keresztül; ezért érdemes volt tisztességes korsmát tartani az ut mentén. Az állomásfőnök itt érezte jól magát, még a karcos is édes volt neki, mert nyugton ihatna. Nem riasztotta kirándulásairól az sem, hogy otthon sárkányfogak várják. Házsártos felesége levette még azt a kereszt-vizet is róla, melyet a korsmáros elfelejtett borába önteni.

Tizenhárom évvel volt idősebb az asszony nálánál, már ez is elég volt arra, hogy uralkodjék rajta. Nehány ezer forint vagonya, melynek kedvéért vette el snjátképen az állomásfőnök könnyelmű fiatal vasutas korában, még nagyobb nyomatókat adott zsarnoki temperamentumának. Nem volt ellene más orvosság, mint a szokás. Ha viharos következményekkel járt is, a mig benne tartott, boldoggá tette a menekülő embert. A pár óra alatt, melyet az állomástól távol, a korsma száraz lomsátorában, az ácsolatlan kecskelábu asztal mellett tölthetett, nem hallva a felesége hangját, paradicsomi nyugalmat élvezett. Persze, ez csak nyáron történhetett. Korán esett le a hó a zord vidéken s a süppedékes uton nem mert gyakorolni a főnök, a kit feleségén kivül a csuz is kintzött.

Gyéres Lenci kénytelen volt maga megtenni kirándulását a szomszédiba.

A vendéglős lánya hozta be a bort. A szűk ablakon át, melyet kívülről még fűrészparral is védtek a hideg szél ellen, csak homályosan szűrődött be a csekély napvilág. Lenci megérintette három ujjával a korsmáros-leány husos puha kezét.

— Hogy érzi magát?

— Köszönöm, jól. És maga?

Tudja az ég. Elég szép csinos volt a leány.

A közönség köréből.*)

Liberum veto.

Demokratikus nép vagyunk, minden polgár egyesektől és egy, mint az állam közegeitől és autonóm testületeitől követelheti az őt megillető tiszteletet és becsületet. Minél simább, fesztelenebb és loyálisabb a társadalmi érintkezés, annál nagyobb a társadalom műveltségi foka, korszerűbb a polgárság egyéni felfogása, mely kötelességeit és jogait egyenlő mértékben gyakorolja.

Volt idő — nem is olyan régen — mikor a Bach-korszak »Beamterei« inséges időben minden hivatalos eljárás mellőzve, egyszerűen fegyveres erővel rontottak a magyar ház pitvarába, a törvény nevében követelvén adót, pótlékot és végrehajtási díjat. Mindenki ismeri ezen eljárás szégyenletes voltát, a törvénytelen kinézetlenséget, melyben az ököljog korszelleme nyilvánult.

Ma már az állam közegei által maga egyengeti a nemzeti összetartozás kapcsát, s a polgárokkal szemben hivatalos komolysággal bír, de jóakaratral és türelemmel érvényesíti alkotmányadta jogait, lehetőleg kerülve minden türelmetlenséget és erőszakot, mely eljárást esetleg méltatlan vagy brutális színen tüntetné fel.

Mindezeket pedig nem kedvtelésből mondom el, hanem abból az okból, hogy a csáktornyai izraelita hitközség tekintetes előjárósága minden negyedévben — felváltva magyar és német nyelven — ex officio a következő felszólítással kedveskedik adófizető hűveinek: »N. N. ur felhívatik ezenel, hogy felekezeti adóhátralékát 14 nap alatt annyival bizonyosabban leróni sziveskedjék, mivel különben ellene a közigazgatási végre hajtás fogantatosítottatni fog.«

Az utolsó szavakat bölcsen aláhuzzák, hogy Isten mentsen, ne merje valaki az adót jószántából megfizetni. Ezt a felhívást össze-vissza minden rendes és rendetlen adófizető kapja az első, második, harmadik és negyedik évnegyedben, akár van adóhátraléka akár nincs. Az embernek csak azért kell felekezeti adót fizetni, »mivel különben ellene a közigazgatási végrehajtás fogantatosítottatni fog.« Ilyen szempontból fogja fel az előjáróság az adózási kötelezettséget: nem törődik minden szívesen adózó izraelita jogos megbotránkozásával, hogy a vallásának hozandó áldozatot legjobb akarattal sem fizetheti önkény.

A hitközség fenyegetései őt legjobb szándékában rendesen megelőzik. Azt sem gondolja meg a t. előjáróság, hogy intoleranciájával a saját reputációján is csorbát ejt és magát erőszakosnak, türelmetlennek tünteti fel.

Mi a manónak kell az adót befenyegetni, ha első felhívás gyanánt elegendő és sokkal udvariasabb egy békés hivatalos felszólítás?

Am hadd követeljük az adót minden negyedévben, ha szükség van rá és ha valaki nem akar fizetni, hadd sújtsa a törvényt. De ha az ember akar fizetni — és jókor akar — akkor minek fenyegetik meg előre?

Az államra e tekintetben nem lehet hivatkozni mert eléggé toleráns, s csak végső esetben figyelmezteti az adózót a törvény rendelkezéseire.

Mi lenne szegény Magyarországból, ha az állam a polgárait úgy, mint a csáktornyai izr. hitközség hűveit, négyezer évenként meg akarná ekezkélni?

Azon meggyőződésemmek adok kifejezést, hogy a kérdéses nyomtatvány általános felhasználását a t. előjáróság sem helyesli, mert a csáktornyai érdemes hitközség nem megszokult hitelező, hanem törvényes autonóm testület.

Igen ajánlatos volna tehát, ha a nem hátralekös adófizetőknek legalább az első adófizetési iránti felhívást a bántó aláhúzott fenyegetési rekkordok nélkül küldeni széjjel, hiszen ez a legkevesebb, a mit mi vidéki izr. hívek illetékes hitközségünk tekintélyes és művelt elemeitől megkövetelhetünk.

Honni soit, qui mal y pense.

Xantus.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő: **MARGITAI JÓZSEF.** Segéd-szerkesztő: **ZRINYI KÁROLY.**
Kiadó és laptulajdonos: **FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).**

s kiemelkedő alakjára és mint a csáktornyai kerület nagynevű képviselőjére, ki az ország szellemi és anyagi jólétének előmozdítása mellett figyelemmel van a kerület jogos érdekeire is. Utána dr. Böhm Sidneyt köszöntötte fel, kinek a dr. Wallasics megválasztatása körül szerzett érdemeiből az oroszlátrész jutott ki. Dr. Szabó Zsigmond felköszöntötte Kovács főbíró, a főbíró Horváthjárásbíró. A lelkes társaság éjfélig volt együtt s lelkesedett a Wallasics-párt diadalán. — Cantu.

— **Elismerés.** A helybeli népiskola milénaris értesítőjét diszkutésben az intézet igazgatósága Wallasics Gyula dr. közoktatásügyi miniszternek, a kerület képviselőjének is elküldötte. A miniszter nemcsak köszöntéssel fogadta a diszpéldányt, de az igazgatóságnak írott sajtókezü levélben elismerését is kifejezte a munka gondos megírása és szép kiállítása fölött.

— **Megbízás.** A lemondás folytán tanító nélkül maradt iparostanoncz-iskolai póttanfolyam vezetésével az iskola hatósága Grész Ernő polg. isk. tanárt bízta meg.

— **Szilyveszter-estély.** A csáktornyai Jótékony Nőegylet 1896. évi december 31-én a »Zrinyi« szálloda nagytermében sorsjátékkal egybekötött »Zártkörű Táncestélyt« rendezte. Belépti-díj személyenként 1 frt. Kezdeté 8 órákor. Felülfizetések és nyereménytárgyak köszönettel fogadhatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A szíves adományozók kéretnek, hogy az adományozott tárgyakat neveikkel lássák el s december 28-ig Bernyák Károlyné urnőhöz, mint a rendező-bizottság elnökéhez sziveskedjenek beküldeni.

— **Állami tisztviselők lakbérszabályozása.** Csáktornya községe a katonai lakbérszabály 6-ik osztályába soroztatván, az itt állomásozó összes állami alkalmazottak ez év utolsó negyedére a lakpénz-fokozat 3-ik osztálya szerint részesülnek már a magasabb lakpénz illetményeiben.

— **Táncmulatság.** A szoboticzai önk. tüzoltó-egylet saját pénztára javára f. hó 15-én táncvigalmat tartott, a mely igen jól sikerült, a mennyiben az egylet pénztárának

11 frtot jövedelmezett. Emelték az ünnepeket a szép számmal megjelent perlaki vendégek. Felülfizettek: Gáspárics Vincze 4 frt, Verli Ernő 1 frt, Brunner Guszláv 1 frt 50 kr., Leitner Ferencz 1 frt, Singer Salamon 1 frt, Tak György 50 kr. Összesen 9 frt 50 kr., a melyért a rendezőség hálás köszönetét fejezi ki.

— **Élelmező tiszttek.** A honvédelmi miniszter intézkedett, hogy azok az állampolgárok, a kik a népfelkelői kötelezettségeket háboru idején élelmezői tisztviselői minőségben öhajítják teljesíteni, megfelelő kiképzést már békében nyerhessenek. Pályázhatnak azok, a kik nem tartozván a hadsereg kötelékébe, gazdasági tanintézetek, kereskedelmi középiskolák, vagy középiskolát végeztek, különös tekintettel azokra, a kik nagyobb gazdaságban képezik ki magukat, a kik közlekedési vállalatoknál, gabona- és terménykereskedésben, malmoknál, sütődéknél, közraktáraknál stb. vannak alkalmazva, a kik megfelelő polgári foglalkozást üznek és a polgári becsület és polgári jogaik élvezetében állanak. A pályázók a próbaszolgálatot saját költségükön teljesítik, a mellett azonban polgári hivatásukat is végezhetik. A bélyegmentes kérvények január 20-ig a honvédelmi miniszterhez nyújtandók be. Magyarországon a próbaszolgálat a budapesti, székesfehérvári, pozsonyi, komáromi, soproni, kassai, nyíregyházi, temesvári, aradi, nagyvárad, nagy-szebeni, zágrábi, pétervárad, eszéki, bródi és fiúmei katonai élelmező raktáraknál teljesíthető.

— **Erdészek katonai szolgálata.** A honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszter megegyeztetek abban, hogy az erdészeti akadémiát végzett és erdészeti államvizsgálatra készüők gyakorlati erdészethen töltött két évét is tanulmányi évnek fogják venni, s még oknak fogják tartani az önkénytesi év elhalasztására.

— **Utazó-bundák** mérsékelt költséndij fizetése mellett kaphatók Pollak Gyula férfidíval-kereskedőnél. Csáktornyan.

— Ki meri azt mondani?

— Hát legyen erényes. Legyen pletyka, hogy szívesen lát minden új vendéget. De nyíljék ki a szeme, halljon! Az a mód, melylyel a nyakába varják, minden, csak nem tisztességes. Nem ejtette ez töprengésbe?

— Becsület szavamat adtam.

A főnök nagynehezen rábeszélte, hogy tétesse el magát egy időre. Ha máshol lesz, a hol más nőkel ismerkedik meg s nem talál külön felelőségnek valót, ám jöjjön el s vegye el. De tétesse el magát, fogadja el a próbát.

Lencki ingadozni kezdett a sok beszéde. Próbálják meg. Ő, úgy is határozott, lekötötte a szavát.

De most a leány atyja rontott rá a fiatal emberre.

El akarja tétetni magát az ur? Hogy azután cserben hagyja leányomat az ur? Ha megteszi, gazember lesz az ur. Galád, csábító.

Hogy ő csábító!

Kezd beválni a főnök szava. De mit tehet most már?

Visszavonta áthelyezési kérvényét, behajította fejét a járomba.

A főnök volt a násznagy, felesége a nász-asszony. Nem telt bele egy év, Lencki minden szavát elhitte volt főnökének. Most már egy nagy állomásra kerültek, a hol nem csak ő talált új ismerősökre, de a fiatal asszony is.

És beteljesült rajta a régi közmondás, mely inti a lepkét, hogy ne járjon közel a lánghoz.

... Csak az ember nem tudja soha megtanulni.

Ugynevezett parasztszepség. Eleven szem, kemény piros arc, gömbölyded termet.

Ez az eleven, élettől sugárzó kökény szemű teremés megengedte, hogy simogassa a kezét; vastag ajka csak úgy égett pirosságában, szinte érezte forróságát, mikor leült melléje, hogy beszélgesse vele, mert alig-alig tért be vendég egy hétköznapon.

A leány barátságos akart lenni a rendes vendég iránt. Megengedte, hogy megsipje az arcát, átkarolja a derekát.

És még közelebb ért hozzá az a duzzadt meggyörös ajak. És akkor lépett be az anya, mikor Lencki odakapta sovár ajakához a leány ajkát. A napsütötte homlokon elfáradt vándornak eshetik így a hirtelen felbukkanó úde forrás.

Az asszony nem dermedt meg a látványtól, nem éreztete meghotránkozását, hogy váratlanul érte volna. Jóságos szemrehányással fordult a fiatal ember felé s megszólalt recsegő hangon:

— Hiszen ha szereti, én nem ellenzem házasságukat.

*

Az állomásfőnök a menyegzőt ugrott, mikor Lencki bejelentette neki, hogy házassodik. Elveszi azt a kis leányt, azt, a ki neki is tetszett a nyáron, a korecsmában.

— Maga is, kiáltotta ijedten, maga is megbolondult. Nem elég, hogy én az voltam?

— Szavamat adtam.

— Mért nem néz körül. Vagy a vidéken, vagy máshol, ha már házassodni akar.

— Tetszik.

— Tetszik. Most, Mikor nincs más.

— Nekem ő a legszebb.

— Még az erényéhez is férhet szó.

Sve pošiljkese tičnč zadržava
novinah, naj se pošiljaju na
me **Margitai Jožefa** urednika
vu Čakovec.

Izdateljstvo :

Knjižara **Fischel Filipova**
kam se predplate i obznane
pošiljaju.

MEDJIMURJE

nahorvatskom i magjarskom jeziku izlazdeči ružtveni znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svake nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt.
Na pol leta 2 frt.
Na četvert leta . . . 1 frt.

Pojedini broji koštajē 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe
1 fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«. i. t. d.

Žestoke pitvine.

Vu velikih novinah puno se piše o alkoholizmu, a vnoği koj čita novine nezna, kaj ova reč znamenuje. Ona je novo skovana po nečijoj volji ter je prešla vu vse evropske jezike, a ima znamenovati »pilo, najpače preobilno pilo židčina, vu kojih ima alkohola.« Kaj je pak alkohol? To je žestok proizvod, koj je nastal od smjese stanovitih prirodinah a ima svojstvo, da razorava telovni ustroj, ako vu njega predre.

Ovo nije doista znanstven opis alkohola i alkoholizma, ali je izpravan ter stvar dosta jasno raztolnačuje čovjeku, koji nije učil kemije ili lučbe.

Vu daljem značenju označuje reč alkoholizam »beteg«, koj se izražava postepenim oslabljivanjem i pokvarenošću živčevlja. Ovak raztolnačuje reč alkoholizam vu svom rečniku francuzki vučenjak i pisec Littré. Vu alkoholizam zapadaju ljudi, koji pijeju vu većkoj mjeri i gustokrat žestoke pitvine, vu kojih ima alkohola. Ima pak alkohola vu žesli (špirtu), kaj se peče od vina, žitka, repe i krumpira, voća, a ima ga i vu naravnu vinu od grozdja i voća ter i vu pivu i vu inih vještački gotovljenih židčinah, kak god je kvas, šerbet, medica itd.

Preobilan potrošek bilo kojega žestokoga pila škodi zdravju; ipak se po svojoj škodljivosti razlikuje jedno žestoko pilo od drugoga ter ih stručnjaci po gradušu škodljivosti ovak nižu. Najmenje škodi zdravju: 1. alkohol vu pitvini, žeženu od vina; 2.

više je škodljiva žežena žganica od hrškovače, 3. jošće više od grozdova tropa i od jabukovače; 4. jošće je gorsji alkohol ili špirt od žitaricah; zatim 5. špirt od repe, a najgorši od krumpira.

Kad se razpravlja o alkoholizmu, tu se redovito ni nemisli na pitvino vina, piva i onih drugih žestokih (jakih) pitvinah, vu kojih ima razmjerno malo alkohola, pače redovito ni ne biva, da beteg alkoholizma spopada ljude, koji piju makar i nekaj više vina nego li im treba, ali ostaju pri njem, ter se nisu poprijeli žeženih (žganih) pitvinah. Prekoredno pitvino vina, osobito jaka vina toliko je pogibejno, kaj redovito krēi put žganice, ter čovjek, koji je se privčil preko reda vinu, redovito prehadja žganici, i to od slabše vse jakšoj i pakšoj.

Izkustvo dapače dokazuje, da narod, koji se privčil mertučljivo pilu vina, ne pada tak leško vu alkoholizam, kak onaj, koji nema vina, ter od mlada pije žganu pitvino. S toga je od negda bilo više alkoholizma vu sjevernih zemljah, gde nerodi vino, nego li vu vinorodnih, južnijih.

Vu vinorodnih zemljah stopram nekoje vanredne vinopije prelaze vu žganičare; a vu zemljah prez vina i umjereni žganičari skorom prekoračuju žganicu umjerenosti ter bivaju -- alkohlisti.

Do godine 1854. vu Francezkoj nije se reči bi ni znalo za alkoholistē; nu te godine 1854. beteg pljesnivoće sfondal je dober děl grozdja, a vino poskupi, a narod se dal na žganicu.

Od ljeta 1854. bilo je redom nekoliko hutih vinskih godinah, a to je poteknulo poduzetne ljude na gradnju fabrike špirtusa od krumpira, repe i hrži. Kak država još nije bila velikim porezom oblersena te proizvodnje, špirtus se prođaval, fal od njega su delali vsake fele likeri i rožoliši i narod se je hitro na svoju nesreću privčil.

Dok je do ljeta 1854. potrošek špirtusa vu Francezkoj iznosil godimice na vsaku glavu. Nu valja uvaziiti, da poprečno komaj vsaki osmi čovjek pije žgano pitvino, onda zapadne vsakoga pivca blizu četerdeset litrov na godinu, a to je grozno vnoği.

Tužne posljedice prevelikoga potroška alkohola osječaju se vsaki dan vse više. Ar alkohol je gift za vsaki živi telovni ustroj ili organizam. Francezki vučenjak Le Gavrian oprobal je giftno delovanje alkohala na životinji zdravoj i betežnoj, pak se je osvedočil, da je zevsema prirodna hižna žganica od grozdja, koma i voća, jošće prije vubila domačeg zajčeka, nego li vještačka, delana od špirtusa, proizvedena vu fabrikah. —

Neka nigdo ne graknē na nos, da tobože kudimo naravni hižni proizvod vu hasen fabričarskomu.

Mi vadimo svoje podatke iz novešega djela o alkoholizmu, kaj ga je izdal vu vsakim pogledu nesumnjivi vučenjak i poštenjak G. Bourcard, profesor na pravnoj akademiji vu Nancyu. On veli: »Posledci kemijskih iztraživanjah, kaj su ih učinili kemičari Le Gavrian, Villejean, Guillemet i

Z A B A V A**Prevejanec.**

— Indijanska priča. —

Nicki hindostanski tat, kojemu je njegov zločin bil dokazan bude na smrt obsudjen, jer negda je u Hindostanu za tatbinu stala u zakonu kaštiga smrti. On je u toj svojoj sjski i nevolji došel na sretnu misel, kojom se je ufal, da bi si mogel život spasiti. On je dal ravnatelja uzah, u kojih je željezjem okovan čekal, dok ga budu na pogubljenje vodili, k-sebi u tamnicu pozvati i kad je ov došel, rekel mu je, da da on zna jedno vrlo važno tajno sredstvo, koje bi hotel kralju priobčiti, a onda je za umrieti pripravan. Ova tajnost može cielomu Hindostanu veliku, bi reči neizmernu i neprocijenjenu hasen nositi te bi velika škoda bila, da ju on sad sobom u grob odnese te da se ovak za vieke viekoma izgubi.

Kada je kralju to povedano bilo, dal je odsudjenoga zločinca pred se dopeljati i kad je ov pred kraljem stal, očitoval mu je, da on ima tu tajnu kojom more dati drvetlje

rasti, koje kakti plod čisto zlato nose tak, da na njih komadi zlata — samo onak više kak kruške, jabuke i slive, svako na svom dovetu visi, da pak kralj nebi mislil, da je to samo klafranje i da ga on hoće prevartiti, zagrozi ga, da odmah zujim tu probu načini i on će pokazati, da pravu pravcatu istinu govori, kakovu još nikada, odkada Hindostan na svijetu stoji, nije govoril.

Dakako da se je ta pripovest kralju nevierovatna činila, ali pošto je zločinac svoju izjavu takovom sigurnostjum tvrdil i ktomu još željel, da svoju umietnost odmah pokaže i tajnu odkrije, pristal je kralj na to, nekaj iz znatizelnosti, kaj bu taj brblavec sad za bedastoću pokazal, a nekaj opet iz razloga, da mozbit nebi ipak kaj na stvari bilo, jer i hindostanskog kralja pamet je za ono vrijeme tak daleko išla, da je u skroz nemoguće stvari ipak po ništo poviesoval.

Odredi anda u svom kraljevskom vrtu miesto, na kojem će zločinac svoju umietnost pokazati te pozove k tomu odkritju neprocijenjene tajne svoga prvoga ministra, vrhovnoga svećenika, mnogo državnih dostojanstvenikah i visokih plemenitašah, koji

se svi na opredieljenom miestu u vrtu sa-kupe čekajuči, kaj bu došlo.

Zločinac bude dopeljan i svi prisutni znatizeljno vupru oči u njega tak, da nitko niti trepavicom negene niti na to rekuć ne-nehne.

Zločinac sada pričme nekakovu coprije formulu nerazumjivo mrmljati, sriednjim postom lieve ruke po zemlji raznovrstne figure i kolobare risati te desnom rukom u zraku sim tam muhati; zatim, kak da je sada coprija gotova, spukne iz žepa jedan zlati novac i veli, da ako se sad ov komad zlata ovde u zemlju posadi, tak će već za jednu uru ovde početi rasti drvo, kojega svaka i najmanja svrzička bude zlato nosila, a budući da jedna ura nije dugo vrijeme more kralj sa svom ovde prisutnom gospodom do tog vriemena tu na miestu ostati, te se o istinitosti njegove tvrdje i o moći njegove coprije osvedočiti.

»Ali« — reče nadalje — »Ovaj komad zlata mora takova ruka posaditi, koja još nikada nikakovim nepoštenim činom nije bila okoljana. Moja ruka nije čista, jer je tatbinom okaljana, za koju ću na skoro i smrt podneti imati, zato predajem taj ko-

drugi. uznemiruju me i smetaju mi. Dokazano je jasno, da privodnim putem sgotovljene zganice ni iz daleka nisu čiste, pak da ih nije ni moći očistiti — rektificirati.

Ipak kad i nebi stajalo oko, kaj veli vučeni profesor, neboriva je istina: da žganica, bila ona vještački učinjena ili prirodna čim se pije kak pitvina, a ne kakti vračtvo, pogubno deluje na zdravje i život.

Slavni muž, bivši englezki minister Gladstone rekel je ljeta 1880.: »Alkoholizam čini vu naše dane grozneši poraz, nego li one tri glasovite nevolje: kuga, glad i vojska. On je gorsji od glada i kuge, ar desefini nesrećnike; gorsji je od vojske, jer ih više ubija.

Prekoredna pijača špiritusa razdražuje osjetljivost, oslabljuje jakost, protiva betegu ter alkoholizam pravo nazivlje doktor Legrain, da je preuranjena starost! Nu on je gori od starosti, ar slabost što ju on zadaje, navěk sprevdaja zgubiček ljudskih vlastitosti.

Spomenuti doktor Legrain veli: Kaj najjakše označuje alkoholične betežnike, to je nemogućnost njihova ustroja, da se opre drugim betegom. Čovjek drugač zdrav, ako ga spopadne kužna ili priljepčiva bolest (beteg), odoljeva joj dostanovite mjere vlaskoji liim jakostjum; nu pijanec je izgubil vsaku jakost, to vam je najkorsji betežnik. Živčevlje pijanca od 40 ljet, slabeše je nego vu zdrava starca od 60 ljet. Starac i pijanec spodobni su jeden drugomu, ali kaj velim? Starac ima prednosti. Starac more da preboli koji beteg, zacéli mu kostolom i rana; pijanec nema te jakosti. Alkohol je gift, bezuvjetno nikaj ne hrani, koji pali, suši, okružuje i izsisava ustroj i negove kotrige: želudec, jetra, crév, srce, pluča, žile, živce i mozeg.

Gospodin Girard veli, da ovo kazivanje nije ni malo preljerano.

On je sam izprobal jednu esenciju, kaj rabi za delanje konjaka. Uštrnul je 1 centigram pod kožu psu i siromaško živinče poginulo je za jedenajst sekundah. Drugi doktor dr. Launcloque kupil je njemačke esencije, za delanje vina (kakovo oglašuju vnoge novine) pak je vlejaj 4 kubična centimetra

vu jakoga psa, koji je vagaj 10 kilogramov, (anda jako pseto i opal je i poginul!

Najstarešnesi je posljedak alkoholizma umobolnost ili ludost

Vu Švajcarskoj od ljeta 1887. pomno iztražuju zroke, s kojih su na umu oboljeli nesrećniki, kaj se vraćuju vu ludnici (narkauzu). Pak kaj su našli? Evo groznoga rezultata!

Ljeta 1887. bilo je umobolnih alkoholičnih 38 mužkih i 11 ženskih, ljeta 1888. 35 mužkih, 13 ženskih, ljeta 1889. 33 mužkih 12 ženskih, 1890. ljeta 35 mužkih i 11 ženskih.

Vu Prajkvoj takaj nije dobro. Ondi je ljeta 1894. od 100 ludih (koji su obnoredi bilo takvih, koji su zbetezali od alkohola mužkih 15, ženska 1, — vu Württenberkoj od 100 mužkarcov bilo je 48 alkoholičnih. O Rusiji nemremo nikaj zeznati, ali stvar mora da je ondi jošće žalostneša. Tak se bar sme suditi po bezbroju pijanij ljudi, kaj se dan na dan, a osobito vu svetkih, vidjavaju po varaških vulicah. A na takov ovlaščuju čovjeka pripovedke ruskih, né stranjskih, pianca iz ruskoga života; ar gotovo nemre biti pripovedke prez pijanoga mužeka.

Dalji je posljedak sklonost na samoubojstvo. Vu Francekvoj odpada od 100 ljudi, su sami na sebe učinili samoubojstvo ljeta 1885., njih 11 na alkoholiste.

Grozen je savez izmedju zločinstva i pijanstva. Dokazano je iznad vsake sumnje, da se vu predelih, gde se pije najviše špiritusa, zgadja najviše zločina vsake vrsti: umorstva, razbojstva, a najpače bluda i silovanja. Strahotni posljedci alkoholizma, — neograničuju se na samoga nesrećnoga alkoholičara, nego mu razoravaju familiju i porod. Gde je vu hiži zavladała pijača špiritusa (gjurukoša tu je razkinut bračni vez, prestala je očinska briga, materinska nježnost i poštovanje dčce prema roditeljima.

Alkoholizam je najkaksji zviranjek siromaštva tvarnoga i duševnoga. Vu Englezkoj izračunal je narodni gospodar Tomaš Irving, da su vu ljetih 1866. do 1870. englezki radnici (delavci) zapili vsako ljeťo poprěk od prilike dvē milijarde, 839 milijuna i 983 franaka. Ovo se čini nevjerovatno, ali to isto kaže drugi englezki pisec Leon

Levy, tojest: da englezki radnici zaslužuju vsako ljeťo okolo 10 milijarda franaka, a zapijeju tri milijarde.

Za Francesku kaže dr. Rochard, da se vu njoj popije godimice alkohola za jednu milijardu i sto trideset i osem milijuna franaka!

Strašno je pomisliti na familiju, gde su pijani otec i majka. Kakova dčca mogu da zrasteju vu toj atmosferi? Lucijan Paulauks kaže: posljedci alkoholizma prehadaju na potomstvo. Vu drugom i tretjem naraščaju niču iz toga giftnoga sjemenja: betegi telovni, umni i čudoredni, tuberkoloza, padavica, glupost itd.

Talijanski vučenjak Lombroso veli, da je vu rakijaša (žganicara) prvo koljeno (pokoljenje): izopačeno; drugo drhtavo; tretje nagjeno na pijanstvo; četrtro sušičavo (heftikalno)! Srećom veliki broj dčce takvih nesrećnjakov pomre vu dčtinstvu. Više od jedne petine vumre vu prvom ljeťu života. Akoprem su pijanci redovito plodoviti, ipak njihov porod od velike strani gine na sreću svoju i čovječanstva.

I pri nas otimlje mah oštre (žestoke) pijače, od kak je vino poskupilo, ter siromak čověk nemore da ga pije. Žganica ga hitreše grije i omami, ipak alkoholizam nije zavladało toliko, koliko vu nekojih drugač bogateših i napredneših zemljah. Neka su ovi redci na opomenek onim, koji su morti već s jednom nogom stupili na put do alkoholizma. Nazad za ime božje! Okani se (habaj se) oštre pijače, za ljubav svojoj ženi i dčci! —

KAJ JE NOVOGA ?

Osobne promjene vu novo magjarskoj zast. hiži.

Vu netom biranoj novoj magjarskoj zastupničkoj hiži sedeli budu 158 zastupnikah, koji nisu bili kotrigi minutog sabora, a izostalo ih je 166. koji su bili kotrigi prošlog sabora. Razlika vu broju dolazi odakle kaj se neki po dva puta birani i neki medjutim vumrli.

Od onih, koji nisu birani, vrédno je, da se spomenu poimence; od liberalne stranke:

mad zlata u ruke njegovog veličanstva, da ga posadi.*

Kralj vzeme zlato, ali je drži jedno vrieme neodlučno u ruki. Na zadnje veli:

»Ja se siećam, da sam još u diečinstvu si znal novce, koji nisu moji bili, prisvojivati, kad sam najme negda ponegda od novac mog pokojnog oca po koj groš si znal polajno prisvojiti. Ja sam se za taj moj čin pokajaj, ali zato ipak nemrem reći, da mi je ruka posve čista. Ja stoga predajem zlato mojemu prvomu ministru za da je on neka posadi.*

Minister prime zlati novac po kralju mu predani u ruku te ga mućć nieko vrieme drži u ruki, zatim kak da se je nećemu domislil progovori:

»Velika škoda bi bila, da bi se kojim slučajem malo prije izrećena coperna formula oslabila ili dapače svoju jakost posve izgubila. Svim je poznato, da ja primam daću ciele zemlje i drugi raznovrstni državni i privatni novci idu kroz moje ruke, pak jer sam ovim slučajem toliko krat napasti izvržen i nikak nemogu za sigurno reći, jeli su mi ruke posve čiste, akoprem znam da hotonce si nisam ništo tudjega prisvojil.

Ja sam toga mnienja, da ov zlati novac prvi i najveći general naše vojske u zemlju posadi.*

»Ne, ne — zakriči ovaj te se od miesta odaljuje — »zar neznate, da ja našoj vojski izplacujem plaću a i hranu razdielivam, pak jeli onda nebi moguće bilo, da je gde kakova, makar i nehotična netočnost. —

Ja neću reći, da sam si i najmanju svoticu državnog novca hotomice prisvojil, ali komu toliko novac kroz ruke ide, kak eto meni, more se lahko dogoditi, da se čoviek u računu prevari. Ja zato preporučam to sadenje zlata sigurno čisjoj ruki našega prećastnoga gospodina vrhovnog svećenika, kojega ruka je sigurno čista a k tomu i posvećena. — I stim preda zlati novac svećeniku veseleći se, da se je ovak liepo i lahko izvgoril.

Vrhovni svećenik prime novac, ali ga nesadi u zemlju, već ga u ruki držeći i sim tam obraćajući veli:

»Istina je, da je moja ruka posvećena ali vi zaboravljate, da ja imam desetinu pobirati i plaćanja za žrtve (aldove) prijemat.

Koliko krat se ova dvapostla na toliko nagomilaju, da čoviek nezna gde mu glava stoji a kamoli more pazati na točnost računah.

Jeli anda nebi moguće bilo, da se u takovoj zabuni ruke, makar i nehotice, tudjim imetkom okalaju. Ja držim do toga, da bi naš premilostivi kralj dal dozvati nedužno diete, koje bi taj komad zlata onda neka posadilo.*

Na to progovori obsudjeni zločinac: »Premilostivi kralju!

Ja uslied toga, kaj sam sad ovde čul sudim, da kod nas u Hindostanu neima poštenoga čovieka, koj nebi nikada ništa okral, — pak zato ili daj sve obesiti ili nikoga, anda niti mene.*

Kralj se sad nasmije te mu se je prevejanost zločinca na toliko dopala, da ga je pomiloval.

Tak je bilo onda. — A kak bi danas bilo? —

bivši minister Julio grof Andrassy, Peter Busbach, Ljudevit Csernatony, Nikola Fejér, grof András Festetics bivši minister, opat Norbert Franciscs, Mavro Jókai, barun Fedor Nikolics, Benjamin Perczel, Štefan Teleszky, Ladislav Tisza i bivši minister-predsjednik Aleksander Wekerle; — od narodne stranke — (Apponyievci): barun Gabriel Andreanszky Akos Beöthy, Gabriel grof Bethlen, Aleksander Bujánovics, Viktor Issekutz, grof Ladislav Károlyi i Zoltán Ugron; — Klemens Ernusz, grof Abraham Gyürky, Viktor Istóczy, Karlo grof Pongrácz, bivši ministar-predsjednik grof Julio Szapary; — od Kóssutovaca: Otto Herman, Jožef Konkoly — Thege; — od Ugronovaca: Nikola Barta, Ljudevit Bartók, Gjuro Hekenaszt, Pavel Hoitsy, Gėja Horvath, Dionis Pázmándy, Ferdinand Szederkényi, Gabriel Ugron.

Odlikovani izložitelji.

Pred par dnevi su u Budimpešti objavljena imena na milenijskoj izložbi po poroti odlikovanih izložitelja. Porota je dosudila 147 počastnih diplomah, 102 zlatne, 200 srebrnih državnih kolajnah, 1234 velike milenijske kolajne i 2914 izložbenih kolajnah, 2852 priznanice diplome i 2242 kolajne za suradnike. Od svih 26.000 izložiteljah dobilo je (neračunajući kolajne za suradnike) 8349 izložitelja t. j. 33% odlike. Službeni popis ovih odlikovanih izložiteljah s oznakom predmeta, za koji je odlika podjeljena, zaprema debelu knjigu od 41 tiskanog (štampanog) arkuša pak je time opravdana zakašnjena publikacija, pokedob se je za samo štampanje ove knjige trebalo tri pune tjedne.

Kaj košta evropejski mir.

Evropske države uzdržavaju vezda na oružju od prilike 3 $\frac{1}{2}$ milijuna soldatov (vojnika), i to 3,200,000 vu kopnoj vojski, a ostatak vu mornaricah. Vu toj svoti nisu ubrojena domobranstva, pričuve, pučki ustanci, milice itd. Za tu redovitu vojsku troši se na godinu više od 4 $\frac{1}{2}$ milijarde maraka a vrédnost vsoga vojničkog materijala i gradjevinah ceni se (šarcá se) umjereno na 30 milijarda. K tomu još valja pribrojiti interese državnih dugov, koji su za stalno vu dvé tretine stvoreni za vojničke svrhe.

Zakaj nepodupiramo učenjake?

U niekom društvu je jedan gospodin prosil i pobiral dobrovoljne prinose, koji su bili jednomu u istom varašu stanujućemu učenjaku namijenjeni, pošto je isti na toliko osiromašil, da baš nije nikaj posiedoval.

Većina za almuštvo nagovorenih nisu hoteli iz važnih razlogah nikakov prinos za siromaka učenjaka na pobiračev tanjir metnuti.

Zle volje nadtim veli pobirajući gospodin:

»To je ipak čudnovato, da se tak dragovoljno almuštvo daje za sliepe, čuklave, šepave i druge osakačene, a za siromaš ke učene nitko ništ nemari.«

»To je posve naravski« — odgovori mu netko iz društva — »jer se svaki boji prije sliep, čuklav, šepav ili drugač osakačen postati nego li učen.«

Em. Kollay.

Pokedob dug evropskih državah iznosi 121-178 milijardah, trebalo bi vsake godine pribrojiti barem 3 $\frac{1}{4}$ milijarda za interese toga duga. Vsi stroški za evropsku vojsku iznose anda godimice od prilike 10 milijardah. Vekši del ovog ogromnog terha ima Evropa da zahvali Bismarku i Njemačkoj. Narodni ekonomi nisu glede toga složni, da li je ta svota prevelika za uzdržavanje mira ili ne. Filantropi vsakako misle, da bi se njome dala ublažiti velika nevolja čovječanstva i civilizacija i kultura znatno unaprediti.

Električka dizala na Montblank.

Pokedob su inžiniri vezda srećno pristupili k izvanjanju električne zreljeznice na verhunec gore »Jungfrau«, zasnovali su novu osnovu, kak bi se električnimi dizali uzpinjalo na najvišeši bréd Europe, na Montblank. Jeden frančekzi inžinir hoće da izkopa vu Montblanku okomiti tunel, kojim bi se 2-4 kilometra visoko na dizalih pohodnikih uzpinjali. Trajinje vozuje iznosilo bi komaj 30 minut.

Čudo nad vsa čudesa.

Parizko izdanje »Nju Jork-Heralda« javilo je večera telegram iz Nju-Jorka, koji će iznenaditi čeli svét. Edison je uvjeren, da će se pomoću Röntgenovih zraka moći povrnuti slépčem vid, predpostaviv dakako, da vidni živac nije mrtev. Próbanja, kaj jih je Edison izpeljal na dvojici slépčev, čini se, da su urodili dobrim uspjehom. Edison će sada obrnuti celu svoju pozonost (pazljivost) ovim eksperimentom, a pojde li mu za rukom, da barem i polovici slépčem povrne vid, ubrajati će ga čovječanstvo medju svoje najvećše dobročinitelje (dobrotvore) i genije.

Vu Belgradu, 18. novembra.

(Vést »Pol. Corr.«) Eksport svinjah vu Magjarsku vu zadnje je doba tak porasel, kak se od vnogo ljet nepamti Tečajem zadnjih 10 tjeđnov dopeljano je vu Kóbányu 41.000 tustih svinjah, pak su i vse dobro prodane.

Kakva bude ljetos zima?

Na osnovu opažanja, notiranih preko pol stoljeća, pričbuje jeden prirodoslovac sljedeći odgovor na gornje pitanje: Čim prije na jesen spada list sa drévja, tim blaža je zima. Pri tom neodlučuje, dali je drévje vu protuljetju ili kesneže prelistalo; isto tak nije od upliva, kak je vréme bilo vu protuljetju i ljetu. Kak osobiti primjeri i kontrasti mogu se navesti zima godine 1879/80. i 1885/86.

Na jesen ljeta 1879. drévje je još vu polovici novembra imalo više od polovice listja, a zima je bila izvanredno oštra, lani pak opalo je listje već zevsema do 4. oktobra, ter je zima bila blaga vrlo. Valja primétiti, da nije dovoljno promatranje samo jedne vrsti drévja, nego vsukupnog rastlinstva. Ove je godine listje nekaj kesneže spalo, pak se prema tomu more očekivati i nekaj oštreša zima nego li popréčno. Videli budemo, kak se bude ovo proročanstvo izpunilo.

Gorična bratva vu Istri i vu Dalmaciji.

Vu Istri je ove godine vino nenavadno slabo, a prirod neznanat, niti polovica navadne količine. Na suprot, vu Dalmaciji bil je ljetos prirod vina puno bolši i obilneši nego lani. Najbolšu bratvu imal je kotar

šibenski, za tim otoci Vis, Korčula i Lastova, ter zadarska okolica; drugi krajevi imali su ili srednju ili slabu bratvu. Najgorše su prešla ona mjesta, koja su vnogo terpela od nevremena kak Trogir i Brač. Bratva obavljena je ljetos vu Dalmaciji neobično kesno, za čeli mesec kesneše nego navadno.

Dvoboj vu englezkoj vojsci.

Dvoboj vu englezkoj vojsci nepostoji već preko 50 godina, a da se time nimalo nije pomenjšala čast englezkih oficirov. — Nezdavnja je ipak oberstlajnant Eden bil izazval jednog druga (kamerata) na dvoboj, pak je zaradi toga bil vlovljen i vu subotu stavljen pred sud. Oberstlajnant priznal je svoju krivnju, ali je dal pošteni réč kakti offiir, da vu buduće neće više tak postupati. Na to ga je sudéc, pustil na slobodu i zaiskal 500 funti kao jamčevinu na njegovu dalnje korektno ponašanje. — Nebi škodilo, da se i drugi tak pokuša.

Novi doktor vu Čakovcu.

Dr. Viola Vilmos vračitelj iz Budapešta se je vu Čakovcu nastanil i svoj vračiteljski posel zutra 23-ga novembra počel bude.

Stanjuje na pijacu vu Szij-ovi lizi, na prvaj kondignaciji.

Nekaj za kratek čas.

Novi beteg.

Kaprol jedno-letnoma dobrovoljcu. No, kaj ste vi bili domaj vu civilu? Dobrovolc: Jasam bil doma doktor filozofije.

Kaprol. Zakaj to govorite! em je to čisto novi beteg ta vaša filozofija.

Zakaj je bil u reštu?

Sudéc zatuzenomu: Ali ste bili gda u reštu?

Zatuzeni: bil sem gospodin sudéc.

Sudéc: pak zakaj?

Zatuzeni: Za to sem u reštu bil, kajti sem nej mogel vun z rešta.

Vu školi.

Profesor, koji je vun črez oblok kazal zrukum, ti! Dorica poveč, što je stvoril ova polja, senokoše i šume?

Dorica: to jim ja neznam gospon profesor, kajti mi smo tu samo dva mesece.

Veliki i mali osel.

Jelica i Marica videle su vu varašu oslicu zrehetom, da su pak dimo došle, spazila je Jelica dedeka, pak mu veli:

Dedek, dedek mi smo vu varašu videle staroga i mladoga osla. Mladi je bil tak velki, kak Marica, stari pak tak velki kak vi dedek.

Marica k Jelici: Em nebrbraj! tak velkoga osla, kak je naš dedek, nega na svetu.

Strah i veselje vu taboru.

Čuješ ti Miška! tebe je moglo biti jako strah vu taboru, da si čul golomboše okoli vuh fučkati?

Miška: kaj ti to govoriš Bartol! Znaš, ja sem bil jako vesel, da sam golomboše samo čul fučkati.

Spisal:

Stimecz György.

Dobre žepne i sténe vure za fal cène moči dobiti pri *Pollak Bernatu vurararu* vu Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem se *uzimljeju vure takaj* za popravek za fal cènu.

1 üsző, 1 szekér, 1 sertvésól, 1 lószerszám és 1/4 hajómalomból álló ingóságok nyilvános árverésen elfognak adatni.

Mely árverésnek a perlaki kir. jbiróság 6744/p. 1896. sz. végzés folytán 179 frt 33 kr. tőkekövetelés, ennek 1895. évi október hó 31. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 72 frt 25 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig, beszámításával a már fizetett 100 frtot a helyszinén, vagyis Kotorban leendő eszközlésére

VASUTI MENETREND.

Budapest felől: érk. 1.14, ind. 1.17 (gy. v.); 5.51—6.06 (sz. v.); 12.57—1 (gy. v.) 4.01—4.15 (sz. v.); é. 9.56 (v. v.) *Prágerhof felől:* é. 4.36—4.39 (gy. v.); ind. 5.52 (v. v.); 11.29—11.39 (sz. v.); 3.59 4.02 (gy. v.); 9.55—10.07 (sz. v.); *Z.-Egerszeg felől:* é. 8.42, 9.42; i. reg. 6.00, d. u. 4.28. *Varazsd felől:* é. 4.20, i. 4.49, 5.40—6.15, 11.13—11.44, 12.50—1.20, 3.50—4.20, 9.30—10.17 óraker.

1896. évi december hó 11. napjának d. u. 2 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XL. t.-cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. 624 1—1

Kelt Perlakon, 1896. nov. hó 26-án.

Stern Frigyes,
kir. bir. végrebéjtó.

LOTERIJA Buda 21-ga novembra 1896.
88 83 64 32 12

Gabona árák. — Ciéna žítka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frttól	frting
Buza	Pšenica	7—	—
Zab	Zob	5.50—	—
Rozs	Hrż	6.20—	—
Kukoricza ó	Kuruza stara	4.25—	—
» » uj	» nova	4—	—
Árpa	Ječmen	4.50—	—
Fehér bab uj	Grah beli	6—	—
Sárga » »	» žuti	5—	—
Vegyes » »	» zméšan	5—	—
Lenmag	Len	8—	—
Bükköny	Grahorka	4.50—	—

Odgovorni urednik
MARGITAI JÓZSEF.
Glavni suradnik
GLAD FERENCZ.

Nyilttér.*

E rovat alatt közlöttekért sem alakí, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Báli selyemzöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt sat. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban sat.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen hához szállítva, mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (es. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. — Svájczba címzett levelekre 10 kros. levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 4

Hirdetések.

733/vh. szám 1896.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel köz-hírré teszi, hogy a perlaki kir. járásbiróság 1896. évi 6289/p. 96. számú végzése követ-keztében dr. Kemény Fülöp perlaki ügyvéd által képviselt Vidovics József kotori lakos javára Sztruk Pál u. o. lakos ellen 179 frt 33 kr. s jár. erejéig 1896. évi augusztus hó 10-én foganatosított kielégítési végrehaj-tás utján lefoglalt és 345 frtra becsült 1 ló,

SZIVATTYUK,
mindeneme, házi nyilvános, mezőgaz-dasági és iparezélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxydált szivattyuk rozsdá ellen védve.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien.**

MÉRLEGEK,

legujabb javított rendszerű tizedes százas és hidmérlegek fából és vas-ból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgaz-dasági és ipari ezélokra. **Embermérlegek, mérle-gek házi használatra, barommérlegek.** Commandit-társaság szivattyu és mérleg-gyártása.

L. Wallfischgassa 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6. sz.

Életnagyságu arczkép krétarajzban.

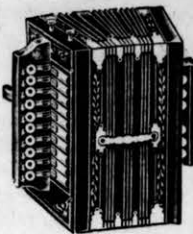

Legszebb szabadisz. Legkedvesebb emlék. Legalkalmasabb ajándék karácsony és ujővre.

Egy legujabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságu mellképeket készítek művészies kivitelben, eddig még soha el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

Tessék árjegyzéket kérni. KOHN DÁVID, Budapest, Károly-körut 17. szám.

Ügynökök mindenütt kerestetnek.

Csak 4 1/2 forintért

szállítom világhírű

„BOHEMIA“

vonóharmonikámat, mely hosszú billentyűkkel és gyöngyház ablakoskakkal van ellátva, ugyszintén 2 keltős fuvóval 11 soros erős bőrrrel, valamint elpusztít-hatlan bronz-védsarkokkal

A billentyűk lemezeken állanak, miáltal gyönyörű orgonaszerű hangja van.

40 billentyűs 2 reg. és nagy. 15 1/2 × 33 cm. = 4 1/2 frt
60 » 3 » » 17 × 34 » = 5 1/2 »
80 » 4 » » 17 1/2 × 34 1/2 » = 6 1/2 »

Hozzávaló iskola magántanulása ingyen. Csoma-golás és szállítási díj 60 krajczár. — Árjegyzék díjmentesen.

SCHUSTER C. A. harmonikakészítő,
603 Graslitz, Csehország. 11—20

Szétküldés utánvétel mellett. Becserelés elfogadatik. Összeköttetés viszontelárusítókkal kerestetik.

Jelzálog-kölcsönöket

földbirtokra 3 1/2%, házakra 4 1/2%, másnemű ingatlanokra 5% mellett legmagasabb összegekben ajánlunk.

E kölcsönök konevertálásuknál bélyeg- és illetékmentességet él-veznek.

Erdőkihasználások, birtok-parcellázások átvétele. Birto-kok szövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

MAGYAR LLOYD közgazdasági vállalat

618 8-8 BUDAPEST, Király-u. 70.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaki kir. járásbíró-ság 1896. évi 7958 és 7959/p. 96. számú végzése következtében Csesznák József per-laki ügyvéd által képviselt Alsó-Muraközi takarékpénztár és Tököli Márton javára, Kolláritcs Flórián és társai alsó-hráscsányi lakosok ellen 195 frt és 361 frt 95 kr. s jár. erejéig 1896. évi október hó 10-én fogana-tosított kielégítési végrehajtás útján le és föllüfoglalt és 1101 frt 60 kr-ra becsült 1 eke, 1 szekér, 2 pajta, 2 létra, 2 sertvésöl, 4 kukoriczakas, szobabutor, kukorica, széna, szalma, zsup, 2 ló és 1 sertvésből álló ingó-ságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. járás-bíró-ság 8470/p. 1896. sz. végzése folytán 195 frt és 361 frt 95 kr. tőkekövetelés, ennek és pedig 195 frt után 1896. évi augusztus 16-tól és 361 frt 95 kr. után 1896. évi augusztus 11-től járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 81 frt 17 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig a helyszínén, vagyis Alsó-Hráscsánban leendő eszközzésére

1896. évi december hó 10. napjának délelőtti 10 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándé-kozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Perlakon, 1896. évi november hó 25-én.

Stern Frigyes,
kir. bir. végrehajtó.

641 1-1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel köz-hírré teszi hogy a perlaki kir. járásbíró-ság 1896. évi 4803/p. 96. számú végzése követ-keztében dr. Kemény Fülöp perlaki ügyvéd által képviselt Szlávicsok Dorottya és társai javára Szlávicsok Mihály és társa drásko-veczi lakosok ellen 256 frt és jár. erejéig 1896. évi július hó 31-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 1190 frtra becsült 4 ló, 2 tehén, 2 szekér, 1 pajta, 4 kukoriczakas és sertvésből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. bíróság 7889/p. 1896. sz. végzése folytán 256 frt tőkekövetelés, ennek 1894. évi szeptember hó 10. napjától, 1895. július 1-ig járó 6% - ettől kezdve a kielégítés 5% kamatai és eddig összesen 29 frt 95 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig a hely-színén, vagyis Dráskoveczen leendő eszköz-zésére

1896. évi december hó 11. napjának d. e. 10 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szán-dékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz-fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni. 643 1-1

Kelt Perlakon, 1896. évi nov. hó 26-án.

Stern Frigyes,
kir. bir. végrehajtó.

Muraközi takarékpénztár részvény-társaság

Csáktornyan.

A muraközi takarékpénztár részvény-társaság előleg üzletének hatodik csoportját következő feltételek mellett alakítja meg.

1. Egy-egy részlet után hetenkint 50 kr. fizetendő, az első befizetés **1897. évi január hó 13-án** veszi kezdetét.

2. A befizetések csakis **208 hétre** terjednek.

3. A takarékpénztár egy egy 104 frttal befizetett **részlet** után közvet-lenül a 208 hét lefolytával **114 frt 50 krt** fizet vissza.

4. Az ekképen 10 frt 50 krt kitevő kamat 5% kamatozásnak felel meg.

5. Minden részlet után az egész összeg **114 frt 50 kr. előleg** adatik.

6. A szokásos alapítási költség nem lesz fizetendő. Tekintettel azon körül-ményre, hogy gyűjtő- és előleg üzletünkbeni résztvevők **egymás irányában egyetemleges kötelezettségben nem állanak**, továbbá, hogy gyűjtő-üzletünk legalább is 12 héttel előbb lebonyolítottak, ezen üzlet ugy a részt- mint kölcsönvönvőnek igen ajánlható.

A fölbíre nézve gyűjtő- és előleg üzletünk 1887. évi február 17-én kell szabályai mérvadók.

Kérjük tehát azon esetben, ha ezen csoportban részt venni hajlandó, miszeirnt nálunk jelentkezni sziveskedjék.

Csáktornyan, 1896. november 28-án.

644 1-3

A muraközi takarékpénztár igazgatósága.**Az „Agrária“**

bankforgalmi intézet

(a hollandi hitelbank vezérképviselősege)

Budapest, Kerepesi-ut 73.

Fennálló jelzálogi kölcsönök bélyeg- és illetékmentes konvertálását és pedig földbirtokra **3- és fél- 4%-os**, egész 60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint új kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra és minden megkívánt felvilágosítással szolgál.

2000 frton alóli ügyletek ez idő szerint el nem fogadtatnak.

609

9—*